

книг, осмислення фактів, теоретичне розширення і поглиблення всіх обраних тем. Молодий лектор повинен свідомо привчати себе до щоденних розумових навантажень. І доки є у нього почуття власного інтелектуального росту, він буде цікавим і бажаним слухачам. Зупинка у власному розвитку враз відіб'ється на якості лекційної роботи.

Лектор повинен любити свій предмет і поважати слухачів. Це також дуже важлива вимога. Без любові, захопленості предметом переконливість неможлива. Без такого почуття не може бути і натхнення, що зігріває і пожвавлює слово лектора. Відсутність цих почуттів призводить до того, що лекція виявляється нежиттєздатною.

Досить обґрунтована порада досвідчених лекторів: необхідно вивчити напам'ять початок і кінець лекції, щоб не збитися в ці особливо відповідальні моменти виступу, а також мати можливість долати хвилювання, зняти з себе надмірне психологічне напруження, котре може бути згубним. Тоді досягається оволодіння собою, яке необхідне при всій напрузі свідомості, необхідне для того, щоб говорити впевнено і викладати матеріал, розмірковуючи, а не просто "випалюючи" заучені положення.

**А.М. Полєжасв, канд. техн. наук,
доцент**

ТВОРЧІСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВНЗ

Педагогічну майстерність викладача, як і будь-якого вихователя, виражає діалектична єдність і взаємозв'язок у його діяльності основних компонентів: знань, умінь, навичок, здібностей, авторитету, такту, особистісних якостей педагога. Разом з тим справжній педагогічній майстерності властивий і такий компонент, як творчість.

Предмет творчості – це ті нові якості, які необхідно сформувати в особистості студента.

Провідними у творчості виступають протиріччя між постійно зростаючими вимогами до випускників ВНЗ з удо-

сконалення в них професійних і особистісних якостей та відсутністю наявних умов і можливостей викладача забезпечити виконання цих вимог.

Педагогічна творчість викладача це:

– діяльність, спрямована на зміну якостей особистості студента або студентського колективу відповідно до мети та задач виховання і навчання з урахуванням закономірностей і принципів педагогічного процесу;

– виявлення і постановка педагогічної задачі відповідно до особливостей особистості (колективу) і конкретних умов;

– створення нового педагогічного досвіду, народження нових ідей, конструкцій, способів діяльності, що забезпечують оптимальні результати в навчанні і вихованні студентів;

– процес активного функціонування всіх педагогічних якостей особистості викладача, націлений на пошук і рішення навчально-виховних проблем, самостійне рішення нестандартних задач, внесення новизни в кожний елемент своєї діяльності.

Об'єктивно педагогічна творчість обумовлена розвитком і удосконаленням системи освіти, неповторністю особистості студента, особливостей навчальної групи, студентського колективу як об'єктів педагогічного впливу, поточною зміною задач і засобів навчання і виховання, умов організації навчання, зростанням вимог до випускників ВНЗ, багатством педагогічного арсеналу форм, методів, засобів, прийомів навчання і виховання, що можуть використовувати у своїй праці викладачі, та наявністю творчої обстановки в кожному викладацькому колективі, що спонукає педагога шукати у своїй діяльності нове, виявляти ініціативу, народжувати нові ідеї, способи.

Найважливішою передумовою педагогічної творчості викладача є його активна життєва позиція, яка розвивається всією сукупністю суспільних відносин. Ознакою активної життєвої позиції педагога є його творча ініціатива і самостійність у повсякденній діяльності.

Ще однією передумовою педагогічної творчості викладача є покликання: його схильність і потяг до педагогічної діяльності, любов до своєї справи, віра у шляхетність людини, прагнення підняти її шляхом навчання і виховання значно вище.

Серед найважливіших передумов творчості центральне місце займає особистий світогляд педагога, який активізує творчу діяльність педагога, є основою його ініціативи й новаторства, прагнення будувати кожне заняття і виховний захід на рівні сучасних вимог.

На відміну від іншої діяльності, структурні елементи педагогічної творчості носять особливий творчий характер: спрямованість на передбачення, конструкцію, пошук нового в особистості або колективі, створення нових умов навчання і виховання, нового досвіду, нових засобів і методів зміни особистості, формування в неї нових якостей, необхідних викладачеві.

У своїй творчій діяльності викладач звичайно керується наступними засадами: ідейність і цілеспрямованість; усебічний розвиток студентів; використання у навчанні основних положень психології й педагогіки; опора на студентський колектив; використання передового педагогічного досвіду і створення на його основі нового; критичне ставлення до своєї діяльності.

Вирішальне місце в розвитку творчості викладача належить знанню ідей і методів у вихованні, науковій психолого-педагогічній озброєності й особистому досвіду практичного рішення педагогічних задач.

Саме при постановці викладачем педагогічної задачі та її рішенням найбільше активно функціонують, а, отже, і розвиваються всі передумови і компоненти педагогічної творчості.

Педагогічна задача – це об'єктивне явище педагогічного процесу, що відбиває протиріччя, які виникли в даний момент у реальній обстановці між наявним у студентів рівнем навченості (вихованості) і новими вимогами до їхньої підготовки, обумовленими розвитком системи утворення і появою нових (невідомих раніше) елементів у ході даного заняття.

Педагогічний процес являє собою комплекс навчально-виховних задач різного характеру, що розв'язуються викладачами ВНЗ. Задача – головний компонент процесу навчання і виховання: вона виражає його сутність, найголовніше, що необхідно здійснити викладачам і студентам, щоб в особистості студента відбулися необхідні зміни, розвинулися передбачені якості.

Для виявлення і постановки педагогічної задачі важли-

во, насамперед, розібратися в ситуації, з якої вона випливає, глибоко проаналізувати всі елементи обстановки, виділивши в ній головні, визначити місце і значення інших. При наявності часу доцільно виробити декілька варіантів рішення задачі і шляхом їх ретельного зіставлення, виявлення переваг у даних умовах, з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студентів вибрати кращий варіант.

У ході рішення педагогічної задачі, яка може коригуватися, удосконалюватися згідно зі швидко змінюваними умовами та вимогами, виникає яскрава можливість використання викладачем всього власного творчого потенціалу.

Таким чином, творчість у діяльності викладача є об'єктивною необхідністю сучасного процесу освіти, підвищення ефективності формування фахівця та подальшого розвитку педагогічної науки.

Д.О. Вовк, асистент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Розвиток вищої юридичної освіти в Україні обумовлює, зокрема, необхідність переосмислення і модернізації методики та основних форм проведення семінарських занять як необхідної складової підготовки майбутнього юриста. Особливу актуальність зазначена проблема набула у зв'язку із приєднанням України до Болонського процесу, який суттєво змінив співвідношення аудиторних і самостійних занять студентів у напрямку збільшення частки останніх.

Теорія держави і права є фундаментальною юридичною дисципліною, яка не тільки формує базові знання про основні юридичні явища та формулює відповідний понятійний апарат, але й має на меті "прищепити" студентові так зване юридичне мислення, уявлення про право (у тому числі про різні галузі права) як єдину відкриту реактивну систему, розвиток і функ-